

Opdrachtbladen: botsende grondrechten

1. Afluisterapparaat

Wat is er aan de hand?

Jongerenomroep BNN heeft met een afluisterapparaat gesprekken tussen presentator Albert Verlinde en zijn man opgenomen. Dit deden ze door Albert Verlinde zogenaamd een prijs te geven voor zijn journalistieke prestaties. In de prijs zat een afluisterapparaat verstopt. BNN wilde delen van de gesprekken uitzenden in het tv-programma VOC, dat staat voor Verbond van Ongeleide Correspondenten.

Welke grondrechten botsen hier?

Artikel 7: Vrijheid van meningsuiting (persvrijheid)
Artikel 10: Recht op privacy (ook wel eerbiediging persoonlijke levenssfeer genoemd)

In de Grondwet staat hier het volgende over:

Artikel 7 gaat over de vrijheid van meningsuiting. In dit artikel staat over radio en televisie: 'De wet stelt regels omtrent radio en televisie. Er is geen voorafgaand toezicht op de inhoud van een radio- of televisie-uitzending.'

Artikel 10 gaat over de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. In dit artikel staat onder andere: 'Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer.'

De opdracht

Welk grondrecht is hier het belangrijkste?

1. Bedenk argument(en) waarom je in dit geval zou kunnen kiezen voor de vrijheid van meningsuiting en ook argument(en) waarom je zou kunnen kiezen voor de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.
2. Bedenk hoe je deze argumenten duidelijk gaat presenteren aan de rest van de klas.

2. Homoseksuele leraar

Wat is er aan de hand?

Een homoseksuele leraar solliciteert op een christelijke basisschool. In zijn sollicitatiegesprek vertelt hij eerlijk dat hij een relatie met een man heeft. De directeur van de basisschool besluit dat de leraar daarom niet op de school mag komen werken. Volgens de directeur is het gedrag van de homoseksuele leraar in strijd met de grondslag van de school.

Welke grondrechten botsen hier?

Artikel 1: Verbod op discriminatie (gelijkheidsbeginsel)
Artikel 23: Vrijheid van onderwijs (en daarbij vrijheid van godsdienst)

In de Grondwet staat hier het volgende over:

Artikel 1 gaat over het verbod op discriminatie. Daarin staat dat iedereen in gelijke gevallen gelijk behandeld moet worden. Discriminatie, op welke grond dan ook, is niet toegestaan.

In de Grondwet staat ook (in artikel 23) dat scholen vrijheid van onderwijs hebben. Dat betekent dat scholen een godsdienstige (in dit geval christelijke) grondslag mogen hebben en dat de overheid weinig te zeggen heeft over het onderwijs op deze scholen. Op deze school vindt men dat het huwelijk 'een unieke en exclusieve verbintenis is tussen één man en één vrouw' en dat om die reden een homoseksuele relatie niet hoort.

(Volgens artikel 6 van de Grondwet is er godsdienstvrijheid in Nederland. Dat houdt in dat ieder het recht heeft zijn godsdienst of levensovertuiging vrij te belijden. Indirect is de bovenstaande casus dus ook een botsing tussen artikel 1 en artikel 6, omdat dit laatste artikel, artikel 23 mogelijk maakt.)

De opdracht

Welk grondrecht is hier het belangrijkste?

1. Bedenk argument(en) waarom je in dit geval zou kunnen kiezen voor de vrijheid van onderwijs/godsdienst en ook argument(en) waarom je zou kunnen kiezen voor het gelijkheidsbeginsel.
2. Bedenk hoe je deze argumenten duidelijk gaat presenteren aan de rest van de klas.

3. Discriminatie

Wat is er aan de hand?

Een groepje autochtone jongeren loopt dagelijks langs een huis waar mensen van Marokkaanse afkomst wonen. Ze roepen elke keer hard 'kut-Marokkanen'. Het gezin van Marokkaanse afkomst doet hierop aangifte, want ze voelen zich gediscrimineerd. De jongeren vinden echter dat ze hun mening vrij mogen uiten.

Welke grondrechten botsen hier?

Artikel 1: Verbod op discriminatie (gelijkheidsbeginsel)

Artikel 7: Vrijheid van meningsuiting

In de Grondwet staat hier het volgende over:

Artikel 1 gaat over het verbod op discriminatie. Daar staat dat iedereen in gelijke gevallen gelijk behandeld moet worden. Discriminatie, op welke grond dan ook, is niet toegestaan.

Artikel 7 in de Grondwet gaat over de vrijheid van meningsuiting. Daarin staat dat je binnen de kaders van de wet vrij bent om je gedachten of gevoelens te uiten.

De opdracht

Welk grondrecht is hier het belangrijkste?

1. Bedenk argument(en) waarom je in dit geval zou kunnen kiezen voor de vrijheid van meningsuiting en argument(en) je zou kunnen kiezen voor het verbod op discriminatie.
2. Bedenk hoe je deze argumenten duidelijk gaat presenteren aan de rest van de klas.

4. Gezichtsherkenning

Wat is er aan de hand?

Tegenwoordig is er met kunstmatige intelligentie (AI) heel veel mogelijk. Maar hoe ver mag de overheid gaan met het inzetten van AI? Mag bijvoorbeeld gezichtsherkenning toegepast worden bij het opsporen van criminelen?

Welke grondrechten botsen hier?

Artikel 10 & 13: Recht op privacy (ook wel eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer genoemd)
Artikel 11: Het recht op bescherming door de overheid

In de Grondwet staat hier het volgende over:

Artikel 10 en 13 gaan over het recht op privacy (bescherming van de persoonlijke levenssfeer). Bijvoorbeeld het recht om vertrouwelijk te kunnen communiceren via brief, telefoon, e-mail en andere gebruikelijke communicatiemiddelen.

Naast recht op privacy heb je als burger ook recht op bescherming door de overheid; oftewel het recht op veiligheid. Bijvoorbeeld tegen de dreiging van een terreuraanslag. Dit kun je interpreteren uit verschillende grondwetsartikelen, zoals artikel 11.

De opdracht

Welk grondrecht is hier het belangrijkste?

1. Bedenk argument(en) waarom je in dit geval zou kunnen kiezen voor het recht op privacy en argument(en) waarom je zou kunnen kiezen voor het recht op bescherming door de overheid.
2. Bedenk hoe je deze argumenten duidelijk gaat presenteren aan de rest van de klas.

5. Hoofdoekverbod bij de politie

Wat is er aan de hand?

Nederlandse politieagenten hebben sinds juni 2023 aangescherpte kledingvoorschriften. Ze mogen 'geen uitingen, toevoegingen en/of versierselen aan het uniform dragen die afbreuk doen aan de neutrale houding'. De bedoeling van dit voorschrift is dat de politie uitstraalt dat zij neutraal is. En 'neutraal' betekent dan dat ze geen vooroordelen hebben en iedereen gelijk behandelen.

Welke grondrechten botsen hier?

Artikel 1: Verbod op discriminatie (gelijkheidsbeginsel)
Artikel 6: Vrijheid van godsdienst

In de Grondwet staat hier het volgende over:

In de Grondwet gaat artikel 1 over het verbod op discriminatie. Daar staat dat iedereen in gelijke gevallen gelijk behandeld moet worden. Discriminatie, op welke grond dan ook, is niet toegestaan.

Artikel 6 van de Grondwet gaat over de godsdienstvrijheid in Nederland. Dat houdt in dat ieder het recht heeft zijn godsdienst of levensovertuiging vrij te belijden.

De opdracht

Welk grondrecht is hier het belangrijkste?

1. Bedenk argument(en) waarom je in dit geval zou kunnen kiezen voor het verbod op discriminatie en argument(en) waarom je zou kunnen kiezen voor de vrijheid van godsdienst.
2. Bedenk hoe je deze argumenten duidelijk gaat presenteren aan de rest van de klas.

6. Kerkdiensten tijdens de coronapandemie

Wat is er aan de hand?

Tijdens de coronacrisis besloot de regering enkele keren om de maximale groepsgrootte te beperken om zo de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Tegelijkertijd was het voor kerkgemeenschappen wél toegestaan om kerkdiensten te houden. Dit riep veel weerstand op in de maatschappij, omdat deze kerkdiensten een risico vormden voor de verspreiding van het coronavirus en omdat bijvoorbeeld theatervoorstelling níet door mochten gaan. Dat vonden mensen oneerlijk.

Welke wetsartikelen botsen hier?

Artikel 6: Vrijheid van godsdienst/levensovertuiging
Artikel 22: Volksgezondheid

In de Grondwet staat hier het volgende over:

Artikel 6 gaat over de vrijheid om je geloof of levensovertuiging zelf of in gemeenschap met anderen vrij te belijden.

Artikel 22 stelt dat de overheid maatregelen treft ter bevordering van de volksgezondheid.

De opdracht

Welk grondrecht is hier het belangrijkste?

1. Bedenk argument(en) waarom je zou kunnen kiezen voor de vrijheid van godsdienst en argument(en) waarom je zou kunnen kiezen voor de volksgezondheid.
2. Bedenk hoe je deze argumenten duidelijk gaat presenteren aan de rest van de klas.